

ÇFARË ËSHTË EKOLOGJIA?

Ekologjia është shkencë që studion marrëdhëniet midis organizmave të gjallë dhe mjedisit jetësor, si dhe marrëdhëniet e ndërsjella midis organizmave të gjallë ...

ÇFARË NUK ËSHTË EKOLOGJIA?

Ekologjia nuk është shkencë për ndotjen e mjedisit jetësor

Ekologjia nuk është shkencë për mbrojtjen e mjedisit jetësor

Ekologjia nuk është shkencë për mbrojtjen e mjedisit jetësor (Environmental science), as nuk është studim për ndikimin e njeriut mbi natyrën

Çfarë është
prezantimi i specieve?

Prezantimi i specieve është vendosja në mënyrë të qëllimshme ose të paqëllimshme e specieve (nën specie, lloje ose familje) në zona ku një specie nuk jeton në mënyrë të natyrshme.

Çfarë është
eksploatimi i
tepër?

Kur ka shfrytëzim intensiv dhe tejkalohet kapaciteti për rikuperimin e tyre, themi se ka shfrytëzim të tepruar të burimeve natyrore.

Çfarë është
ndryshim i
peizazhit?

Një nga speciet më invazive në Maqedoni është druri i thartë (*Ailanthus altissima*). Kjo pemë ka aftësi të shkëlqyer për riprodhim, i supreson speciet lokale dhe është shumë e vështirë për t'u çrrënjësuar.

Çfarë janë
ndryshimet klimatike?

Ndryshimi afatgjatë i klimës,
duke përfshirë ndryshimet në
temperaturën mesatare dhe
sasinë e reshjeve, quhen
ndryshime klimatike

Çfarë është
ozoni?

Ozoni është një shtresë e hollë e
oksigjenit të modifikuar që
gjendet në stratosferë. Është një
molekulë që përmban 3 atome
oksigjen (O_3) dhe luan një rol të
madh në përthithjen e rrezeve
ultravjollcë.

Çfarë është
varfërimi i ozonit?

Hollimi gradual i shtresës së
ozonit është rezultat i ndikimit të
komponimeve kimike
klorofluorokarbure, hidrogjen
klorofluorokarbone dhe të tjera.

Çfarë janë
shirat acidik?

Shirat acidike paraqesin
çrregullim serioz global,
shkaktuar nga oksidet e azotit
dhe squfurit që vijnë nga
industrializimi, trafiku intensiv
dhe aktivitetet e përditshme të
familjeve.

Çfarë është
ngrohja globale?

Ngrohja/nxehja globale është
rritja e temperaturës
mesatare të planetit tonë, si
rezultat i pranisë së shtuar të
gazeve serrë në atmosferë

Biodiversiteti - Maqedoni

GJITARËT
83 + 1 lloje
(8 alohtone)

AMFIBË
15 lloje
(10 breshkosa, 5 me bisht: triton dhe pibërrak/salamandër)

MYSHK
500 lloje

ZOGJ
332 lloje

ZVARRANIKË
32 lloje
(4 - breshka, 12 - hardhuca, 16 - gjarpërinj)

PESHQ
100 specie autoktone dhe
20 specie jo autoktone

ALGAT DHE KËRPUDHAT
mbi 2000 lloje

BIMË VASKUL
3200 lloje

JOVERTEBRORËT
rreth 13 000 lloje

Rreth **20 000** specie
prej të cilave rreth
1000 janë lloje
endemike

Arsyet kryesore të zhdukjes së specieve sot janë humbja e habitatit, eksploatimi i madh, speciet invazive, ndryshimet klimatike etj.

Planeti ynë është i banuar nga rreth **8 milionë** lloje të ndryshme organike.

Mund të mbrojmë biodiversitetin duke aplikuar masa mbrojtëse shkencore, ligjore dhe të drejt-përdrejta (in situ dhe *ex situ* mbrojtje, vendosjen dhe rivendosjen e specieve, edukim, etj.)

Sipas Listës së Kuqe të IUCN të specieve të kërcënuara nga shekulli i 19-të deri në ditët e sotme, janë zhdukur pothuajse **800 specie**.

Çfarë po përpiqemi
të ndryshojmë në
jetën tonë për të
avancuar mjedisin
jetësor?

Kursimi i energjisë dhe
prodhimi i saj nga burime
të rinovueshme.

Reduktim i ndotjes dhe
hedhjes së mbetjet në
mjedisin jetësor

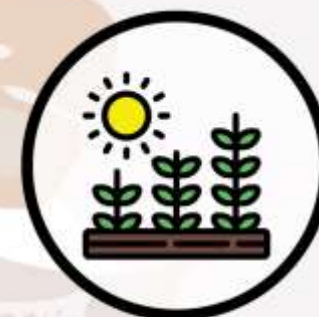

Prezantimi i modeleve
ekonomike të prodhimit
dhe konsumit etj.

Reduktoni mbetjet, ripërdorni,
ricikloni.

Trajtimi i mbetjeve përmes riciklimit.

Mbrojtje nga degradimi i tokës
nëpërmjet praktikave të
qëndrueshme bujqësore.

Çfarë është mbeturinë?

Mbetjet mund të përkufizohen sipas vendit të formimit - mbeturina komunale (plehra), mbeturina industriale, mbeturina bujqësore si dhe mbeturina speciale (komerciale, radioaktive, mjekësore, etj.).

Si ndahen mbetjet sipas shkallës së rrezikshmërisë?

Sipas shkallës së rrezikshmërisë mbetjet ndahen në:

- të rrezikshme
- jo të rrezikshme
- inerte

Menaxhimi jo i duhur i mbetjeve është një nga problemet më të mëdha në aspektin e mbrojtjes së mjedisit jetësor.

Në Maqedoni ka gjithsej

• 54 deponi legale

Në vend ka të paktën 100 deponi ilegale

Ndezja e pakontrolluar ndot mjedisin jetësor.

Deponitë ilegale ndotin ujërat nëntokësore dhe sipërfaqësore përmes depërtimit të rrjedhjeve të përziera me ujërat e shiut.

Menaxhimi integral dhe racional i mbetjeve është imperativ për një mjedis të pastër.

Mbetjet mund të përcaktohen sipas vendit të formimit.

Hedhja e mbetjeve të pa trajtuara rrit mundësinë e akumulimit të substancave toksike në zinxhirin ushqimor.

Mbetjet e pa trajtuara shkaktojnë emetim të gazrave serrë, ndotje të tokës, ajrit dhe ujit dhe humbje të vlerave të peizazhit.